

Maapaikka I

Kriteeririihi / työpaja 1.11. 2011 klo 13-16

AINEISTO

Paikalla 20 henkilöä:

Jari Ahonen, Mikkeli
Aulikki Graf, Tampereen kaupunkiseutu
Jarmo Heimo, Salo
Osmo Hurri, Mikkeli
Jenni Joensuu-Partanen, Kangasala
Panu Kontio, Suomen ympäristökeskus
Antero Kortesmaa, Lempäälä
Jyrki Kuusinen, Seinäjoki
Anna-Maria Niilo-Rämä, Tampere
Pasi Rantanen, Somero

Marko Saastamoinen, Virrat
Kaisa Sippola, Ilmajoki
Sirkka Sortti, Mänttä-Vilppula
Asko Viljanen, Hirvensalmi
Tiina Konttajärvi, DEMO-verkosto
Jukka Peltoniemi, Kurikka
Raine Mäntysalo, YTK
Karitta Laitinen, YTK
Janne Roininen, YTK
Emmi Oksanen, YTK

Tehtävänannot:

- kirjata yksilöittäin hyvän ja toimivan maaseutumaisten alueiden suunnittelun ominaisuuksia
- keskustella ryhmissä ominaisuuksista ja tyypitellä yksittäiset ominaisuudet teemoihin
- laittaa teemat ryhmissä tärkeysjärjestykseen
- esitellä laatimansa teemat tärkeysjärjestyksessä kalvolla muille ryhmille

Näkökulmat / ryhmät:

1. Vyöhykkeiden kriteerit (vetäjänä Karitta Laitinen)
2. Verkostojen kriteerit (vetäjänä Janne Roininen)
3. Yhteisten käsitteiden kriteerit (vetäjänä Raine Mäntysalo)

VYÖHYKERYHMÄ

1. Maaseutuelinkeinot

- maatalouselinkeinon harjoittaminen
- palvelut: kauppa, koulu, työpaikat
- maatalousvyöhyke: yli ½ km toimivasta kotieläintilasta, etäisyys mieluummin >1 km

2. Palvelujen saavutettavuus ja ylläpito

- hyvät liikenneyhteydet
- peruspalvelut: kauppa, koulu, joukkoliikenne, ...
- saavutettavuus: tiestö, joukkoliikenne
- joukkoliikennevyöhyke: alle ½ km toimivalle joukkoliikennepysäkille
- vesihuoltoverkostovyöhyke: alle 1 km viemäriverkostoon
- infra: vesihuolto, tiestö
- kouluvyöhyke: alle 3 km alakouluun
- jätevesien hoito helppoa, edullista
- hyvä vedensaanti

3. Sosiaalinen ympäristö

- kyläyhteisöt
- suhde muihin rakennuspaikkoihin -> muodostaen tietynlaisen kokonaisuuden.
Erakkorakennuspaikka vs. ryhmäytyminen (tieyhteydet esim. samat jne.)
- hiljaiset alueet: myös "kaupunkilaisten käyttöön"
- harrasteyhteisöt: lemmikkieläimien verkosto; liikunta yms. vapaa-aika, esim. kalastus
- sopiva sosiaalinen ympäristö
- väestörakenne: yhteisöllisyys
- rauhallisuus

4. Maaseutumaisema

- maaseutumaisuuden säilyminen: maisema, elinkeinot
- kauneus
- säästettävät suojelualueet
- hyvä kulttuuriympäristö
- kulttuuriympäristö: alueen historia (, luonne ja identiteetti) ja vahvuudet: työvoima, erikoisosaaminen
- tasapuolisuus: selkeät perusteet uudisrakentamiselle

- asutusvyöhyke: rakennuspaikka lähellä olemassa olevaa asutusta, alle 300 km
- ekologisuus
- hyvä pienilmasto
- tulvilta suojattu
- erilaiset ominaisuudet rakennuspaikalla: maaseutumainen rakennuspaikka; kylässä;
- haju-asutusalueella vs. kaupunkimainen
- historian siteet

VERKOSTORYHMÄ

1. Maaseudun omista lähiökohdista lähtevä suunnittelu

- eri ikäryhmät (ja heidän tarpeensa) yhdistävä suunnittelu
- riittävät lähtötiedot alueen ominaisuuksista: tarvittaessa naapurikuntienkin alueelta
- maaseudun omista lähtökohdista lähtevä (arvot)
- toimivat ympäristöasiat
- maaseudun ekologiset potentiaalit hyödyntävä
- maaseudun arvot tunnistava (ja mahdollistava)
- omavaraisuuden mahdollisuudet huomioiva
- elinkeinoja tukeva
- alueella on olemassa olevaa rakennuskantaa (alue on asuttua)
- alueella on olemassa kunnallistekniikkaa [myös teemoissa 2 ja 3]

2. Tarveperusteinen palveluverkko

- palveluverkosta tehty selkeät pitkäjänteiset päätökset
- yhden palvelun kyläkoulukylät ja monen palvelun palvelukylät
- palvelut: liikunta, koulu, kauppa, ihmisiä palvelevat, sosiaaliset *palveluverkot*
- eri verkostojen yhteinen "palvelukeskus": esim. postipalvelut, koulu, terveydenhuolto (eri ikäryhmille), päiväkotit, vanhusten päivätoiminta samaan rakennukseen
- riittävät palvelut
- kattavuus
- toimivuus
- tietoliikenteen (internet, sähköiset palvelut jne.) teknisten ratkaisujen kehitys: "tehokkuus", kustannukset, saatavuus [myös teemassa 3]
- voi asua väljästi, silti "kannattavasti" [myös teemassa 3]
- alueella on olemassa kunnallistekniikkaa [myös teemoissa 1 ja 3]

3. Kokonaistaloudellisuus

- alueella kunnallistekniikkaa
- kokonaistaloudellisuus
- kuntataloudellinen
- muunneltavuus / liikkuvuus
- tietoliikenteen (internet, sähköiset palvelut jne.) teknisten ratkaisujen kehitys: "tehokkuus", kustannukset, saatavuus [myös teemassa 2]
- voi asua väljästi, silti "kannattavasti" [myös teemassa 2]
- alueella on olemassa kunnallistekniikkaa [myös teemoissa 1 ja 2]

4. Yhteiset suunnitteluperiaatteet

- selkeät, yhteiset periaatteet / tavoitteet, joihin loppuvalmistelussa ja päätöksenteossa sitoudutaan

5. "Kaatoluokka"

- mukava asua (arjen arki)
- toimiva julkinen liikenne
- saavutettavuus
- liikkumismuoto; hyvät liikenneyhteydet: etäisyydet, aika, sijainti
- sijainti: palvelut (kauppa, tekniset), asiakkuus (asiakkaat), maisema (paikan ominaisuus)
- rauhaisa ympäristö

YHTEINEN KIELI / KÄSITERYHMÄ

1. Selkokielisyys

- kansan(omainen) kieli
- selkosuomi
- tavallinen puhe
- yhteinen kieli
- riittävän yksinkertainen, sopivasti pelkistetty
- kansalaiset pystyvät ymmärtämään ja antamaan palautetta
- ankkuroitu paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin
- kapulasta / jargonista eteenpäin (kehitystä kaivataan)
- *taajama*: mitä se on? (katekismus) [myös teemassa 2]

2. Monikanavaisuus

- toimii yhteisenä alustana eri näkökulmille ja osaamistavoille
- on tarkoituksenmukainen viestin vastaanottajan kannalta
- joskus voi olla hyvä briljeeratakin
- nettipolut selkeiksi ja kokonaisuudet käsitettäviksi
- hyvät, selkeät kuvat
- "runoutta" kieleen
- puhe vastaa tekstiä
- ei tietotekniikkaa ymmärättävillä / käytävillä mahdollisuus osallistua
- eri tavoin asioita prosessoivat saavat tietoa: visuaalinen, auditiivinen, kinesteettinen
- *taajama*: mitä se on? (katekismus) [myös teemassa 1]

3. Kohtaamisiin johdatteleva

- Malli/työkalu on vuorovaikutteinen, esim. palautteen näkee reaaliajassa
- Helsingin keksintöjä voisi testata meillä muillakin
- eri "sektori" virkahenkilöt ymmärtävät
- kun Helsingissä jotain keksitään, voisi sen heti kertoa muillekin
- enemmän "elävien" asiakkaiden tapaamisia hallintoihmisille
- tarjoaa tietoa eri kohderyhmille sovitettuna
- huomioi tasapuolisesti eri väestöryhmiä: ikä, sukupuoli, kieli, uskonto
- "tyhmäkin" saa kysyä
- asiantuntija esittelee, kansa kertoo kertomuksia
- lattiapinnalla kohtaaminen
- pitäisi yrittää kuunnella niin, että ymmärtää mitä puhutaan

4. Kokonaisvaltaisuus

- mahdollistaa arvokeskustelua
- johdattelee kokonaisvaltaiseen tarkasteluun

5. Havainnollisuus

- tietojärjestelmien käyttäjälähtöisyys
- kohdennettu ja kokoava tieto
- hyvien esimerkkien kertomista
- luottamusmiehille on turhaa hienostella